

ĐOÀN VĂN PHI HÙNG
QUAN-LÝ
GIÁ BÁN NHẬT TRÌNH
AN-HÀ
Trọn năm.....\$400
Sáu tháng.....\$300
GIÁ BÁN RIÊNG NHẬT
TRÌNH L'APPEL
Trọn năm.....\$400
Sáu tháng.....\$300
GIÁ BÁN CHUNG HAI BÊN
Trọn năm.....\$400
Sáu tháng.....\$300

AN-HÀ-BẢO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM
ÉDITION EN QUOC-NGU DE L'APPEL

Organe d'Informations Agricoles, Commerciales et Industrielles
NHÀ BÁO Ở TẠI ĐƯỜNG—Boulevard Delanoue—Canton
Directeur Politique: TRẦN ĐẠC-NGH A

PHẠM-KY-XUONG
CHỦ-BỐ

Về việc mua bán hay là
mua nhứt-trình hay là gỗ
bãi đống báo xin để thơ
cho M.Đoàn Văn-Phi Hùng

Lúc mua báo xin các
ngài chiếu cố, gửi tiền
lương, bưu-quản lấy làm
thăm cảm.

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 139

MỘT LỜI NÓI

ƯỚNG BIẾT LÀ ĐƯỜNG NÀO!

Mỗi đợt bút viết bài này, tôi lại
khỏi sự viết của "Một lời nói uống
nước từ đường nào" chắc rằng:
quy vị đọc-giá lấy làm ngạc nhiên
không rõ được một lời nói gì mà
gọi rằng một lời nói uống!

Vậy tôi xin đọc-giá chú tâm chịu
phiên dịch hết bài này, giúp
nghe xem lời sơ-giải của tôi, thì
chợt, tôi khi sẽ cộng biểu đồng
tinh cùng tôi mà cho lời nói sau
này là một lời nói uống vậy. Lời
nói uống đó như vậy: "đọc báo
quốc-ngữ không hay ho gì, nên mời
tôi hay tạo không hề mua báo giờ".

Số là: vừa rồi đây tôi có nghe
một người bạn thuật lại rằng: lời
đó van ở nơi miệng của một ông
X..... đang tung sự trong một
sơ của nua nước. Ông X..... mà
nói thế, thật cũng nên cho là lời
nói uống, tôi chẳng biết ông lúc
từng men học tập tư tưởng tinh
den trường Saigon là cũng—
sánh với kim thời, thì tài học của
ông chẳng phải là cao gì. Pháp-
văn ông không được gọi là lao
thông lý nghĩa, đặc-de cao thâm—
còn văn quốc-ngữ, chữ nước nhà,
tiếng mẹ đẻ, ai có dám đạo với
ông. Tuy, cách ông viết, nghe cách
ông nói, tôi đủ biết bề kiến-thức
tâm thường của ông đó.

Thưa cùng ông X..... xin đừng
nói vậy nữa mà uống, mà cùng
thành ra hẹp hòi— Đây tôi xin
chất-tượng tư báo quốc-ngữ để
dùng cho ông xem thử: Toa soạn
báo quốc-ngữ, tuy là có cái lợi
riêng, cũng như báo các nước
khác, song cũng vì cái nghĩa-vụ
chung của quốc-dân, vì cái lợi ích
chung của nước nhà mà truyền
bá. Dầu chữ tồn có được cái ý-
kiến nào đặc-biệt có thể phụ ích
cho quốc-dân đoàn-thể, gọi đến,
thì nhà soạn báo cũng sang lòng
và lấy làm hân hạnh mà đang ra
để truyền tin cho công chúng biết
tức là bia cái danh thơm của
người có công đặt-de, sau là để
giúp ích cho đời. Có phải là: như
ngon khá đi lợi quốc-dân ho...
chàng! Than ôi! Nhân tính chỉ mà
thương lạnh nản, thế sự chi mà
lạm cao de! Nói mà không suy xét,
như thế thì có lý-thứ gì ngợ? Có tại họ
gi hay? Những kẻ nói được làm
được, nói cùng mà nghe: dầu
không được toàn hảo đi nữa;
tương ra cũng còn hơn những
kẻ năng thuyết bát năng hành đó.

Thiết nghĩ: người soạn báo
không bao giờ mà tự phụ, xưng

minh là thông-minh tri-huệ hơn
người đọc báo. Mục-dịch của toa
soạn báo là để để thân tiếp các
tin tức xa gần mà truyền bá lại cho
những kẻ đọc báo, mình ngồi một
chỗ ở nhà mà được hiểu biết
chuyện chi đã xảy ra trong các
nơi. Toa soạn báo cũng có quyền
biện-bát, bình-phẩm các dư-luận,
hoặc là đề-xướng cái ý-kiến nào,
cái dư-tình nào, cũng là sự tư-
tưởng nào hay để lập thành những
sự thật, thì toa-soạn sẽ thấu nạp và
nuôi dưỡng cái tư-tưởng ấy.—
Lây chính lý mà nói: thì báo quốc-
ngữ đã dung tích được nhiều
mục-dịch rất cao-thâm, rất đặc-biệt,
rất phù-hợp với hiện kim thời-dại.
Chỉ vì những quyền lợi ở miệng
Hậu-giang xứ Nam-kỳ này, tôi
thường đọc báo An-Hà, được thấy
nhiều việc rất phụ ích cho quốc-dân
ta. Chữ tồn là cũng dư hiểu rằng: từ
mấy năm sau kể đây ở các tỉnh
miền Hậu-giang này quyền lợi
xem ra một ngày một tuem phau
đạt, sự kinh-tế, sự thương-mại
càng được mở-mang thêm, như là
ở tỉnh Cánh-tho (đây đã gọi là kinh-
đô miền Hậu-giang), bắt đầu từ
năm 1917, 1918, 1919 cho tới nay,
thì dân cư ngày thêm tăng số, việc
giao-tề ngày tuem rộng lớn ra. Thế
thì tờ báo An-Hà sở tại sau này
sẽ chiếm được một cái địa-vị có-
cực tuồi-tát và cũng được ghi vào
sơ hữu-công phụ ích việc mở-mang
ở miền này vậy.

Cho hay: con người ở đời, ai
dám chắc-minh là thập phần toàn
hảo, vạn sự thuận-mỹ bao giờ? Vì
bởi vậy: kẻ thì giỏi nghề nông,
người thì hay nghề thương-mại,
kẻ thì khéo nghề công, người thì
giàu tiền bạc, kẻ thì nhiều kiến
thức, người thì rành về ngon-luận
v.v.v. để mà ai cho được trọn hết.
Dân-tộc Việt-Nam ta ngày nay
được ít nhiều văn-minh tân hóa
hơn xưa; đã biết là nhờ sự dạy dỗ
học-hành của thầy Đại-pháp, nhưng
cũng nhờ sự các báo Quốc-ngữ
ho hảo luận-biến mà nên đó. Ấy
có phải là báo Quốc-ngữ cũng có
công ít nhiều trong việc khai-hóa
dân trí nước mình đó; lại nữa, nào
danh nói đó là không hay ho gì? (...)
.....Nghĩ có đáng buồn cho lời nói
như thế chăng?!

Vô-TRƯỜNG-KINH

Quan-trưởng thiên-hồ

1—Ông Huỳnh-văn-Thinh, Tri-

phủ hạm nhĩ, chủ quận Châu-

Đông-Nguyệt

2—Ông Phạm-thành-Kinh, Tri-

phủ hạm nhĩ, chủ quận Thốt-Nốt

(Longxuyen) đặc-lệnh dời đi

ngồi chủ quận Châu-thành Longxuyen

thế cho quan Phủ Huỳnh-văn-

Thinh

3—Ông Trần-văn-Mi, Tri-phủ

hạm nhĩ, giúp việc tại dinh quan

Thông-Độc (Bureau Personnel) đặc-

lệnh dời đi ngồi chủ quận Thốt-Nốt

(Longxuyen) thế cho quan Phủ

Phạm-thành-Kinh.

4—Ông Nguyễn-văn-Tây, Tri-

phủ hạm nhĩ, đang giúp việc

tại loa-bô Cánh-tho đặc-lệnh dời đi

ngồi chủ quận Tịnh-bien (Chaudoc),

thế cho quan Phủ Trương-my

Thạnh được nghỉ phép.

5—Ông Đỗ-phước-Tâm, Thừa-

biện hạm nhĩ, đang giúp việc tại

dinh quan Thông-Độc đặc-lệnh đi

giúp việc tại loa-bô, thế cho ông

Huỳnh-văn-Tây.

Giang hồ cảm đề
Một bước giang hồ một bước ra
Lòng này ai dễ biết chăng à?
Nước non đã lắm tình thương nhớ.
Nam bắc còn nhiều lúc lại qua.
Thế là gặp ghình bao sa quảng.
Anh hùng minh nhực kẻ chỉ mà.
Cờ đời vẫn sắp vì tay tạo,
Chưa ngọt mặc người, ta biết ta

Bông mai
Thơ thơ đầu non chiêm bốn xuân.
Quang bao hơi lạnh trở tung bình.
Sắc trong tờ giấy nhành không lá.
Cánh trang in sương tuyết lợp vàng.
Đem tin đương-hoa người hôn-hở.
Đáy diêm tăng thọ kẻ vui mừng.
Đón mưa ước được đừng rơi rụng.
Cho thoả mắt xanh vậy mới ưng.

Hoạ-dở thi (thủ vỹ ngâm)
Rõ ràng thế-giới một tay thâu
Lớn nhỏ chề phân rất nhiệm mầu
Nửa khác tạo nên trời bốn góc
Một giờ họa dữ đầu năm châu
Đạm phai chân biết mang trời đất
Cạch xào thêm hay bức cắt lâu
Cây cỏ thấp cao tùy ý thích
Rõ ràng thế-giới một tay thâu

Ngư-cơ tông Hạng-vô
Tư bề binh Hán khó toàn đang
Sự thế này thời thuật mới an
Ba tất hơi rồi thương Sở chưa
Đại hồng luy tía gian Lưu-Bang
Giết tình chi sử thần hèn bội

thành Long-xuyen, đặc-lệnh dời đi
ngồi chủ quận Bàng-Da (Tràvinh)
thế cho quan Huyện Nguyễn-ngọc-

2—Ông Phạm-thành-Kinh, Tri-
phủ hạm nhĩ, chủ quận Thốt-Nốt
(Longxuyen) đặc-lệnh dời đi

3—Ông Trần-văn-Mi, Tri-phủ
hạm nhĩ, giúp việc tại dinh quan
Thông-Độc (Bureau Personnel) đặc-

4—Ông Nguyễn-văn-Tây, Tri-
phủ hạm nhĩ, đang giúp việc
tại loa-bô Cánh-tho đặc-lệnh dời đi

5—Ông Đỗ-phước-Tâm, Thừa-
biện hạm nhĩ, đang giúp việc tại
dinh quan Thông-Độc đặc-lệnh đi

6—Thầy Trịnh-văn-Kiến, thơ-
kỹ hạm nhĩ, trước được đề tại
ngoại, nay trở vào ngạch cử, đặc-

7—Thầy Trịnh-văn-Kiến, thơ-
kỹ hạm nhĩ, trước được đề tại
ngoại, nay trở vào ngạch cử, đặc-

8—Thầy Trịnh-văn-Kiến, thơ-
kỹ hạm nhĩ, trước được đề tại
ngoại, nay trở vào ngạch cử, đặc-

9—Thầy Trịnh-văn-Kiến, thơ-
kỹ hạm nhĩ, trước được đề tại
ngoại, nay trở vào ngạch cử, đặc-

Văn uyển

Lãnh nạn quảng bao vóc ngọc vàng
Dưới trường dăm xin đứng bình rình
Phân tay quân tướng kéo dân làng

Điều Hạng-vô
Non nước dư trăm trận chiến công
Tổ thầy râu-rổ đến Quang-Trung
Ai Tần lửa tắc cung châu lạnh
Tiệc rượu gươm tàng dạ ngọc không
Một mắt có trời xa Trạch-Tá
Hai về không một ngõ Giang-Đông
Năm năm dọn dẹp chưa nên cuộc
Nhâm mất danh cam tước Lỗ-công

Hơn thua trong một cuộc anh-hùng
Mặt mũi hào còn lại cõi dòng,
Muôn dặm giang-san ngơ mặt ngó
Đám ngàn để-từ phải tay không
Ướt canh Trổ-Thượng thêm buồn dạ
Tiệc rượu Hồng-Môn nghĩ uống công
Chôn củi anh cha đầu dơi tướng
Thân này liền trả nợ tang-bồng

NGUYỄN-TÂN-BÌNH
(lục)

Nghề cho vay ở xứ ta

Ấn lời các cõi

Tuy luật nước đã nghiêm cấm
chẳng cho kẻ cho vay ân-lời thái
quá thì mất lòng; song những kẻ
ấy hàng tám phương chước mà
ân-lời nặng-nề mấy bọn đi vay hoai.
Người thôn thiếu thất ngặt phải đi
vay, người có của biết: dầu buộc
thề nạo, lời nhắc cách nào, thì
người thất ngặt cũng phải ép mình
mà chịu. Bởi cơ-nên nhiều bọn
nghèo nàn đi vay một mà bị ép phải
lạm giầy đèn hai, thì luật nào rõ
đặng đều tề ấy mà trừ! Nhiều
người đi vay bị thế đó mà trả mang
đời không hết nợ, trọn năm lam:
dám mưa chải gió cực khổ không
cùng có dặng bao nhiêu đèn mùa
phải trả úp rào cho chủ nợ, rồi
thiếu thôn mất đi vay mãi mà chủ
dung trong niều, nên trùng-mưa
thì còn khá khá trả vốn trả lời; hàng
thất mùa....Ồ hỡi! lại thành ra
bằng hai, trả chừng nào cho hết
được?!

Vì bởi mỗi tề này, nên xứ ta
việc thương mại suy nhược, dầu
rằng các nhà báo có dạ nhiệt thành
ban đều công ích, chỉ việc lợi
nguyên trong đang thương mại
thế nào đi nữa, tương-cung chưa có
dộng cho trọn dặng. Cuộc thương
mại dặng thành vườn đó sợ phải
có vốn cho niều, vốn niều tại
phải niều kẻ hùn hiệp, hùn hiệp
cứ phải có người hao-hộ mới dặng,
song xứ ta niều ông giàu có chưa
chịu lưu tâm về việc mua bán, vì
tôi tưởng các ông nghĩ như thế
này: mình có của dư dả, buôn
bán làm chi cho nhọc, ngại lo thế
này, mãi lo thế khác, mệt xat mệt
lười, dờ của dư đó khi người túng
liều dền, vào cuối ra lòn nằng ni

Tri-Trung-Hòa

Đại-Dược-Phòng Cánh-tho

TAM SẮC BỒ HOÀN TRỊ CÁC CHỨNG HƯ
nhược, đờn-ông, đờn-bà, con nít
đều dùng được cả, đờn-bà không có
con, uống lâu sẽ có con, v.v. mỗi
ve.....\$1.50

CƠ MỤI ĐIỀU KINH BẠCH ĐÀI HOÀN
trị chứng đờn-bà dặng kinh nguyệt
không đều, huyết bạc; mỗi ve.....\$1.00

BỒ PHÉ THÁNH DƯỢC THỰC TRỊ CHỨNG
ho và hư huyết, mỗi ve.....\$0.40

HÓA ĐÀM CHỈ KHẮT TĂNG TRỊ CHỨNG
ho lao, ho gió, mỗi bao.....\$0.10

NGŨ LÂM BẠCH THUỐC HOÀN TRỊ CHỨNG
xiết-trước, bạch-trước, huyết trước,
lâm trước, mỗi ve.....\$0.40

ÔNG KÊ BẠCH PHỤNG HOÀN TRỊ CHỨNG
hư thai, tiểu sảng, kinh nguyệt bất
đều.....\$1 hộp 2 hoàn.....\$0.60

1 hộp 4 hoàn.....\$1.20

DƯỠNG HUYẾT BỔ THẬN TẮP TRỊ
chứng thận-thể suy nhược, bổ dưỡng
nguyên khí, mỗi ve.....\$0.60

TIÊU NHÍ TIÊU TRỆ LỘ TRỊ CHỨNG CAM
tịch con nít ăn uống không tiêu mỗi
ve.....\$0.50

BẮC BƯU NHUẬN DƯỢC TRỊ BỊNH CON
mất hơi lăm, mỗi ve.....\$0.50

THANH TANG BỔ TÂM HOÀN THUỐC BỔ TÂM
mỗi ve.....\$0.10

LẬP CHỈ TĂNG THỐNG MỖI CHỈ.....\$0.10

TIÊU NHÍ CAM-TIÊM TĂNG THUỐC SÁNG
lỗi mỗi chỉ.....\$0.10

NHƯƠN SÂM HẠO SIÊU MỖI CHỈ.....\$0.30

HỒNG BẠCH LỢI CHỨNG MỖI CHỈ.....\$0.20

TRÍ-TRUNG-HÒA

Tiệm thuốc bắc, tại đường cầu tàu
lục-tỉnh số tại 32 CÁN-THO

mà vay hồi mình, mình ẻo xách
buộc thế này, ép thế nợ, ân-lời
chàng là dễ hơn là lo việc thương
mại mịch mịch mờ mờ chưa chắc
lợi dặng.

Đã biết lúc bấy giờ, trong ít tỉnh
xứ Nam-kỳ đã có lập Nông-Nghiệp
tương-tê ngân-hàng-hội mà cho
vay ân-lời nhẹ nhàn, nhưng mà
hội có cho thì cho những ông có
vườn đất hùn trong hội, còn những
kẻ thiếu thôn ở ngoài không có
vườn đất có thoát khỏi cách bóp
họng thắt hầu của mấy tay cho vay
ân-lời nặng dầy?

Than ôi! xứ ta bị cái tệ này
tương là cái tệ dầy như hơn hết
nó ngăn cản các việc nông, thương
kỹ-nghệ khổ bề tàn hóa. Vì muốn
cạnh tranh các đều mới nổi trên
đây thì phải có mấy tay hào gia
phù hộ xuất vốn lập hùn mới dặng
đó.

THIÊN-HƯƠNG.

Có phải học tại thị

mạng chăng! ?!

Xưa kia có một anh học trò học
hành lời thối, chữ nghĩa không mấy
khô. Đến kỳ văn mớ hội thi, anh ta
nghĩ vì: công thấp niên đang hỏ, nhờ
một hội khá vì, đã biết việc học hành
của mình không giỏi bằng người;
nhưng mà mình đã có công tập tành
không lẽ tới hội thi mà mình đã khoan

lạy ngài ngó thì chớ phân ai có kén mà cho không mình sao? Dẫu dẫu dẫu rồi cũng phải đi thi với chúng bạn, và lại lạy ngài: học tài thi năng—có biết đâu kẻ học giỏi không phải rớt, còn người học dở có mang được đậu... 1—Nghe thế nên anh ta sấm-sưa nang-thút quýt xuống kinh thành ứng cử. Đường trường diêu diêu, gặp một bữa tối kia anh taxi vào tá lức trong một cái nhà nọ lại nhằm một nhà quan cựu hưu trí mà đã qua đời rồi, nhà này có một nàng con gái vẫn học cũng thông bấy lâu hằng treo giá kén chồng, ý cô gái này quyết kén cho được một vị tài ba lỗi lạc, văn học tinh thông, thì có mới vui lòng niềng khấn sưa tráp.

Lúc anh học trở vào nhà nhằm lúc có gái đang ngồi thêu đôi giầy—có dưng dưng chào hỏi rồi hối tré trong nhà bụng tré nước dãi anh học trò. Có gái nghĩ thầm trong bụng rằng: bấy lâu mình hoài vọng cho được một người chồng nho văn, nay có khi trời xuôi cho mình gặp được người học trò thì này mà gặp duyên chăng? 1 Bả biết học trò thì, nhưng mà không rõ được văn học của người ra thế nào, thôi để mình xin thử tài anh ta coi có thật đáng theo ý mình muốn. thì mình xin trao khăn gói phụng giá ngả nghiêng, Có gái mới đem cái tờ-vàng của nàng bấy lâu mà tỏ hết chơn anh học trò nghe, nay được gặp người văn-học như vậy thì có xin ra một câu đối, nếu đối lại cho xứng thì có nguyện kết làm chồng vợ. Anh học trò la vồn vồn sức mình vẫn học rất kén sức: nay nàng là gái mà xin đưa sức học với trai, thì chẳng phải là gái làm thương văn học đâu. Còn mình đây là trai nếu mà thua nàng thì nhục nhà lắm. Nghii thăm như vậy, anh ta lấy làm bấn loạn trong lòng, trách mình rất rui nên khiến vô tá lức nhà nầy... mà bây giờ không lẽ mình chạy nàng...—anh ta ngồi lo coi bộ thêu mũi-hỏi hỏi, gậy lác lác được một thước như vậy: thôi, mình bảo nàng ra câu đối đi, nếu đối được thì mình đối liền theo đây, nhưng bằng khó thì mình kiếm chuyện nói gắp đi thì xin đình lại chừng về sẽ đối—rồi chàng về mình lớn đi ngã khác, ai theo bắt buộc gì mình... Nghĩ dưng kể rồi, khodai chỉ nói: cha, ngày thì đã gặp đến, lờ trời tới tới mới tạm dờ đây gậy lác, hề gà gậy thì tới lách đi cho sớm, nay có muốn cho tới đối đáp, thiết cũng bất tiện cho tới trong lúc này... mà thôi, có muốn ra đối thì ra thử coi, tôi nói thiệt: nếu có ngày giờ thì tôi đối, bằng không, xin có cảm phiền đề bận về sao sao tới cũng ghé lại mà hầu đối cùng có. Chờ lúc này: trí tôi đang lo lẩn sự thi-cử sợ tré-nãi mà hồng thì, có rảnh trí đâu mà suy nghĩ qua việc đối-đáp?... 1. Có gái nghe lời nói cũng ngó là thật bèn nói: thưa với thầy, việc đó không hại gì; như rảnh được thì đối bấy giờ, bằng thầy gắp đi thì để khi về sẽ đối. Nhưng bây giờ trời cũng còn khuya, gá chưa gáy, để tới ra cho thầy một câu đối xin thầy đối thử. Sáng có ta đang thêu đôi giầy bên lấy theo từ đó mà ra câu đối như vậy:

Phụng hai phụng đặc phụng hàm ba, hải hành phụng vô.
Thích nghĩa: Thêu giầy thêu dưng con phụng ngậm bông, gậy đi thì con phụng múa.
Anh học trò lập đi lập lại đã thuộc lòng, song chẳng biết sao mà đối cho được. Lúc bấy giờ, anh ta lấy làm rớt trí lắm, may đâu gá cái tiếng gậy, anh ta tỉnh trong bụng phải đi, chờ ngồi đây mà đối không được thì hờ với nàng này lần. Đoàn anh ta gá bộ hối hả nói rằng: Hỡi, gá gậy-sáng rồi, ường quá, tôi mắc gáp đi, xin có miềng chấp, chừng tới về sẽ ghé lại mà đối, vì sợ ở đây đây-dưa ngày giờ rồi tré ngày nhụt trường. Nói rồi anh ta dưng dưng ra đi. Có gái nọ không thể cầm lại được, nên cũng dưng-dò anh ta khi về ghé lại mà đối... Có có lòng trông.

đây, anh ta vì sợ hờ, đối không được, nên phải bộn gan ra đi bất kể cộp hùm, mà quí gì ráo. Và đi và lập đã thuộc lòng câu đối, nhưng mà kiếm hoài cũng không thể đối được. (Hoc 11 quá 1...)

Khi anh ta xuống đến kinh-thành thì nghe lại đã bãi trường thi rồi, các quan trường còn đang kiểm duyệt bài vở của các sĩ tử. Anh ta linh-quỳnh chạy a vô lạy quan chánh-Giám-Khảo, xin cho anh ta thi. Quan trường nói: hỏi thì đã bãi rồi, không phép lẽ bây giờ các quan ngồi đây mà thi có một mình anh ta, thôi nhà người này trở về chờ khoa khác. Anh ta khóc lóc lạy lạy thưa rằng: công mười năm đèn sách, phần tuổi cũng đã trông rồi, xin xuống ơn cho anh ta thi khoa này. Ông chánh-Giám Khảo thấy anh ta nài-nỉ quá, cảm lòng khốn đau, mới nói với các quan khảo trường rằng: tên này nài xin thi quá nghĩ cũng tội nghiệp, mà bây giờ đây không lẽ chúng ta ra bãi vô mà thì lại các môn, gá có một tên cũ-tử; vậy thì tôi tình như vậy: H có văn học, xem một chuyện cũng đã biết tài hay dở, không cần gì khảo hạch từ môn; nay tôi xin ra cho hân một câu đối, nếu hân đối được thì chúng ta chấm hân đậu, các ông có hiệp ý cùng tôi chăng? Các ông Giám-Khảo kia đồng ưng ý. Đoàn ông chánh-Giám-Khảo mới ngu ý mà ra đối: lúc đó sáng ngài đang cầm cày quạt trên tay có vẽ con rồng, nên ngài lấy đó làm đề mà ra câu đối như vậy:

Họa phụng họa thành long phụng thủy, phụng động long phi.
Thích nghĩa: Vẽ quạt vẽ nên rồng phụng nước, quạt động thì rồng bay.
Câu đối của quan chánh-Giám-Khảo thật là hay, các quan trường nghe rồi còn đang nghĩ nghĩ mà đối thử. Thoạt nhiên anh học trò đứng lên xin hầu đối liền theo đó như vậy: bèn anh ta nhờ câu đối của cô gái.

Phụng hai phụng đặc phụng hàm ba, hải hành phụng vô.
Thật là hay, thật là chừng, các quan đều khen rỏ, liền chấm đậu cho anh ta, được chức cử-nhơn. Lúc xin về vinh qui bái tổ, anh ta bèn ghé lại nhà cô gái mà nói xước rằng: hôm nọ tôi đi ra khỏi nhà một chút thì tôi đã ngụ được câu đối liền, cũng muốn trở lại đối phứt cho rồi, ngặt vì gáp đi quá, nên phải đình việc đối đó lại; may quá, tôi xuống tới Kinh vừa dưng giờ nhập trường, tôi liền làm bài vở nạp thì được đậu chức cử-nhơn. Nay được lĩnh bài tử vinh qui, chẳng lẽ thất tình cùng cô, nên tôi tạm đình lại đây mà hầu đối cùng cô. Đoàn anh ta lấy câu của ông chánh-Giám-Khảo mà đối lại: Họa phụng họa thành long phụng thủy, phụng động long phi.
Có gái thấy câu đối rất hay, thì mừng lòng, cúi đầu làm lễ xin cho nạp thẻ vu qui, vì bấy lâu cô dố lòng kén cho được một người chồng văn-chương lỗi lạc như vậy thì rất phỉ nguyện ao ước của cô.

Từ đây anh ta được làm quan và được vợ; ấy cũng nhờ sự may của anh ta, lấy bên này đối bên kia, đem bên kia đối bên này, mà xong việc; chứ còn tài học của anh ta thật là không giỏi gì. Có phải là học tài thi mạng chăng? Thật là:

VAN-ĐỨC

thi chẳng có đều chi cần phải nói, vì toan là việc tâm-thương vậy thôi; chỉ có 1 đều, là em gặp người thầy dạy đơn của em thuộc nhỏ, thầy dạy là M. Lê-văn-Dư, hiệu đương làm việc tại Vinh-long.

Mười mấy năm cách mặt, nay được gặp nhau, thiết vui mừng hết sức, ngặt em gáp đi Sa-dec, nên chẳng đến nhà thầy em dạng.

Chứng 1 tháng nữa, em lại Vinh-long sẽ ghé đó trước xiềng thầy em, sau nghe đơn chơi 1 đêm, vì nghe tại đó, có M. Đỗ-như-Ba, đơn thiết là hay lắm, mà M. Ba này cũng quen sơ với em.

Nghề đơn, tuy không mấy ích cho ai, song cũng có khi đỡ được cho lắm người, nhờ nó mà ấm thân, nên nghiệp, lại cũng có làm người bị nó mà nhớ danh, hai nghiệp...—Đều ấy là khi anh dư nghe, dư thấy.

Cách mười lăm năm trước, em cũng có mượn nghề đơn mà kiếm tiền đỡ nhứt, trong mấy năm, em có thả dạy nhiều xứ, có làm thầy thầy đơn cũng dư biết em là đơn các tranh bave lắm! (Tuy chưa gó thăm, mira sâu, song cũng...)

Đây là em nhắc việc hồi trước, để anh nghe chơi, chờ nghề đơn ấy em đã bỏ tuyệt trôi mười năm nay rồi, vì ngày giờ, trí-hoà, trong lúc này, không thể chơi nghề ấy được nữa...—Đề sau, em ghé đó đơn chơi 1 đêm, sẽ tỏ lại anh hay, cái cảm tình của em, đối với nghề đơn, trong lúc này; hãy giờ để em nói chuyện, khi đến Sa-dec.

Lúc lại Sa-dec
Bữa lại Sa-dec, cũng lo mua bán như thường, chờ chẳng gặp việc chi rằng là có một đơn này, nên thuật lại anh nghe.
Lẽ khi anh dư biết M. Hồ-văn-Lang, là người bạch thủ như chúng mình, lưa việc làm ăn ngày nay, coi mới tấn phát quá!
M. Lang, đã sáng có 1 sở nhà in, lại có 1 cái xưởng để đóng canol, sửa các máy-móc, nhơn-công máy số, 5, 6 mươi người, mỗi tháng phát lương, có bạc ngàn; và ông lại có sẵn 6, 7 cái xe hơi, để đưa đi, đường Vinh-long—Sa-dec nữa.
Đó! người-ta cũng tay trắng, mà làm được vậy đa, còn mình đây, thì sự-nghiệp gì đâu? (Lẽ khi ông với đơn, lý với nhạo, là có lý)
Chuyện này em lại đây, có nghĩ lại nhà M. Lang hai đêm, và ông có lấy xe nhà, đi hững mát với em 1 buổi chiều, còn M. Trần-văn-Thinh, có kén em về nhà, dùng 1 bữa cơm; vậy nên em có mấy lời, cảm ơn hai ông ấy.
Em đi ra, gặp nhiều vị, có lòng thương nước, lo mở-mang công-nghệ thương-mại, mà không cần nói cho ai hay, chẳng thêm khoe cho ai khinh; chớ chẳng phải như bọn già danh-ai-quốc, dựa hơi chi-si, là ó om-sòm, mà rỏ cuộc rồi, ai chết, ai bại, mặt ai, còn bọn họ, thì quyền cao, thì nặng!
Bữa nay em bịnh, không thể viết nhiều, và em lại hay nghĩ rằng: Éch, kén muốn tiếng, không ơn nước, Gá, gáy vài canh, có nợ nhà!
Đây là xong câu chuyện, lúc lại Sa-dec, kỷ sau nói tiếp, lúc lại Long-xuyên.

Trần-bê: Tuyết-Huyền.

Nhân đàm thế sự

Vào lối 7 rưỡi tối BEN gặp BÍ mang cặp kiển đen thui mới hỏi: chết rồi, anh này còn chưa mù sao? mà giờ này lại còn mang kiển đen?
BÍ.—Bây nà! tôi là người ưu thế mất rồi, nên chừng này thì tôi mang nó vào dưng dưng có thấy...ư...ư... rồi nó bắt trái cặp trông!
BEN.—Thôi tôi biết rồi, anh có cái bịnh đa-thức, nên chỉ anh sợ thấy mấy cái mắt với, của gái buồn hương, của phường bán phứt rồi nó bắt té tại đến khúc ruột be he của anh cho gí?
BÍ.—Phải đầu nà!

BEN.—Vây chớ anh sợ thấy giống gì?
BÍ.—Giống ăn tạp!
BEN.—Cái! họ phải chim, mèo, chim gì gì sao mà 10 ăn đêm?
BÍ.—Chờ ban ngày họ đâu có dám ăn, vì họ đã có phần lương bổng!
BEN.—Ăn tạp của ai chớ ăn của anh sao mà anh sợ?

BÍ.—Bối vậy cho nên tôi mới nói với chú mày rằng tôi hay có cái bụng miến nước thương dân.
BEN.—Anh này khéo đối trá thì thôi da!
BÍ.—Ồ! thì trường đồ tri mã lực mà BEN.—Đều nói mà chơi, chắc anh bị họ xiết họng rồi anh kiếm có nói cho hã hơi sao chớ?

BÍ.—Không! không! bình sanh tôi chẳng hề khi nào nói thừa cho ai là kẻ nghịch với tôi!
BEN.—Thế ra họ toàn là người học chữ mà lẽ nào họ lại không biết tiền của là máu mủ của dân hay sao?
BÍ.—Ho biết lắm chớ!
BEN.—Vây mà họ còn ăn cho dành sao?
BÍ.—Trời ơi! ngon lắm chú mày! họ nuốt trôi nửa đạ, họ ăn làm sao mà cũng như họ húp hombe glacée!
BEN.—Thế à?...
BÍ.—Vây mới khốn...cho chớ!!!
K. d. V.

Thời sự

XE HƠI ĐUNG NHAI

Ngày 12 Juin 1926 một cái xe hơi đưa hành khách của Vương-và-Mân ở Cánhthor đi Sô-trăng; lúc xe chạy vô tới Cầu sặc Bạch-Đầu-sầu (Cánhthor) xe qua gần hết cầu, thỉnh linh lại gặp cái xe hơi của ông chủ hãng số Thương-chánh là M. Jamain ở Cairang chạy về Cánhthor—Lúc đó 2 dưng em có siết thắng lại, nhưng rồi vì ông hãng chạy mau, nên trớn còn mạnh rần tới dưng nhậu xe của Vương-và-Mân hư ư. Rất may vì mạng người vô hại. Liền đó M. Jamain thông tin cho Sơn-dam Cairang đến lấy án-kết, thì xe của tên Mân qua còn có 3 tấm ván nửa khối cầu. Vây mà M. Jamain lại còn không nghe cho tên Mân, bảo phải bồi thường cho ngài 40\$ về tiền hư hao đó. Ừ lòng, tên Mân đâu có chịu, nài xin giải đến Tòa; nên việc còn dưng lòng dưng đó.

Te..Te..Te (lai cao)

BÍ MỘC TỬ

Ngày 29 Juin lối 4 giờ có một người đơn ông (chàng rỏ được tên) ở làng Vĩnh-Xuân-Trần ở Cánhthor mà cầm đồ, cầm rồi được 58\$ với hai cái giấy gói chung lại mà bỏ vô túi áo bánh-tô, túi trên, rồi ra chợ mua đồ đợi tàu lại mà về, lúc tàu lại tên này bươn bả chạy xuống cầu tàu chen vô mua giấy quán móc túi thừa cơ đó xen vào làm bỏ hộp dưng gói bạc (no rồi đa). Chừng tên này dưng xuống thì thấy cái túi áo trên trống lỗng hoàn hồn trí hồ lờn mà có biết ai đầu mà nói bấy giờ. Thôi chạy đi ẻ rỏ mua giấy mà về; Không biết quán móc túi hay sao? mà bạc tiền hờ hồng quá vậy a anh!

Mất rồi...

AI MÀ ĐUNG THUỐC HUỖN của ông Lương-y DEHAUT mà XỎ thì chẳng cần chi phải CỬ' ẮN và an đường trong phòng. Thuốc buôn này để uống làm và để mau xỏ lại xỏ rất ẻu thắm.

Bán tại: Nhà ông Lương-y DEHAUT, 147, Faub. St Denis, Paris, và khắp trong các tiệm thuốc đều có bán.

MỚI BẮT ĐƯỢC BỌN AN CUỚP ĐÁNH TẠI CHỢ AN-HỮU HỒM NAY

Đám an cướp đánh tại chợ An hữu hôm. 4. Juin rồi đây, nay nhờ sức của hai người lính kén là tên Thân và tên Ngự truy tìm bắt được tên chánh dân là Nguyễn-văn-Huê lấy được 1 cây súng gĩa và tên Thông—Tra khẩu 2 tên an cướp này, chúng nó bèn khai bắt thêm được 3 tên nữa là tên Trí, tên Nhiều và tên Mân, cả ba ở làng Mỹ-lợi (Mytho)—5 tên này đã cung khai chỉ hăng lủa đồ vật lấy lại được một mớ còn một mớ chúng nó khai bán cho hương-cả Ph... với hương-bộ và hương hào (đương chức hàn hội tề) lại chúng nó cũng có chỉ bắt 2, 3 người dân nữa có mua đồ tang đó. 2 người lính kén bắt 5 người an cướp và 5 này người hương-chức và dân nua đồ gian đó về nạp cho quan Bồi-thăm Mytho, ngài đem hết vô khám được tra vấn. Còn thầy cai-tổng sở tại cũng bắt được 4 tên khác nữa, có tiền án, tuy không đồ tang; nhưng mà dưng hồ nghi cho chúng nó có đồng lỏa trong vụ an cướp đó, nên quan Bồi-thăm cũng dưng đem mà tra hỏi, 4 tên đó là Tô-Sơn (dân Cao-mên) tên Nhân, tên Tồn và tên Sô. Những tang vật thì tài chủ nhìn quả 'a của họ chẳng sự vật nào. Đàng số chúng nó làm. Thật là gian giáo nguyên lai thiên bất dưng. 1

Phu-Hồng

PROVINCE DE SADEC Travaux Communaux

Avis D'adjudication.

Lieu, date et heure de l'adjudication: Inspection de Sader. Le Samedi 10 Juillet-1926, à neuf heures. OBJET: Construction d'une Ecole comprenant 2 classes au village de PHU-NHUAN (Délégation du chef-lieu).

Importance approximative... 3.221\$00 provisoire 110,00 Cautionnement définitif... 55,00

Bureaux où le dossier d'adjudication peut être consulté: 4e Bureau du Gouvernement à Saigon-Inspection de Sader et Bureau du chef de Subdivision des Travaux-publics à Sader.

Sader, le 5 Juin 1926.

L'Administrateur,

LỜI RAO

Kính lời cùng quan khách dưng tường!

Tôi mới dọn một cái nhà ngủ để liện là: HOTEL TRẦN-ĐẤT (Nghĩa là khách lâu) môn bài 26, đường kinh lập Delanoue ở gần nhà hát bóng Casino, châu-thành Cánhthor. Có dọn mười sáu cái phòng sạch sẽ, khoản khoản và đẹp để lắm. Trong mỗi cái phòng có dế chuông điện dưng kêu bồi; tại nhà ngủ có telephone số 16, tiện bề cho quan khách chuyện vãng với người quen ở xa; có bàn com tây. Bồi thiết tha và có lễ nghi.

Vây xin quan khách có díp ghé nghỉ một chuyến thì biết, chớ tôi không dám bảo chuốt nhiều lời.

Nay kính,
HOTEL. TRẦN-ĐẤT, Cánhthor—Ville

Fondée en 1918

THUAN THANH

BOUTIER - CHAPELIER

7, Rue des Calisses - Hanoi

Kính cồng Qui-vi đang rở, tiếm tôi đóng giày tây, la và lăm rón nhiều kiểu đẹp, giá hạ, xin chú ý đến chiều cổ. Bán si giá thực rở.

Chà-liem NGUYEN-TIEN HAM, khách mời
CATALOGUE FRANCO SUR DEMANDE

Sách mới lại

Kim vào kiểu giải nghĩa mỗi cuốn 0,3
Nhị độ Mai 0.40
Gia phả 0.40
Một nàng nhà trò 0.50
Về Saigon 0.10
Về mây bay 0.10
Cuong oân 0.10

Kim-Vân Kiều, Cung-Oân, Kim-Thước
kỳ-duyên là những sách rất có tiếng xưa nay, văn-chương tuyệt-bút, uộc từ thâm trầm, tác giả là những tay trờ-danh trong văn giới nước ta. Những người đam đọc sách ở đây mua mà xem ấy là những sách vừa có ích và đởng-An-chương vừa có ích và đởng-An-chương.

AI muốn mua xin gửi thư đến cho:
"AN-QUAN AN-HA CANTHO"

Cuộc đánh số Panama

Đóng trước 20 quang có phước trúng được

500000 quang

AI muốn thử số mạng, không biết chừng mình được trở nên giàu có liền là mình đánh số Panama, mình mua mạt dat đóng lần đầu 20 quang, sau 20 tháng đóng 30 quang, đóng xong 10 tháng thì kết quả. Khi mình đóng 20 quang đầu, thì Công-ty số sẽ gửi cho mình một cái số để mình đứng làm chủ, được tới kỳ số sẽ mình dò coi họa may trúng mà lãnh tiền. Số Panama chẳng trước thì sau thì nào cũng phải trúng từ 500.000 quang, 250.000—100.000—10.000—5.000—2.000—1.000—chốt hết là 400 quang.

Một năm xổ ra 4 kỳ: 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre. Mỗi lần xổ rồi, công-ty sẽ gửi đến cho mình một cái hũ kê những số đã ra cho mình dò số của mình.

CÁ thấy cho trúng 200 triệu quang.

AI muốn thử số mạng làm giàu trong nháy mắt thì mua mạt dat 20 quang đóng cho BANQUE DE CREDIT COLONIAL, RUE PAPÈRE, MARSEILLE, (FRANCE), còn sau số đóng 10 tháng mỗi tháng 30 quang nữa. Trừ đi lại có biết chừng đâu, nên làm thử lần 1

CHAMPAGNE IRROY

La thir Champagne ngon vô song

Có bán tại TRUNG CHAU LÔ QUÂN

18 Boulevard Delanoue - CANTHO

Mỗi vỏ 3\$00

Vì nào muốn mua nguyên thùng xin viết thư cho Mr ĐO-VAN-Y CANTHO mà thương nghị.

yếu đuối
vãng vọt

GAY MÔN

Thuốc SIROP de
DESCHIENS
có huyết bổ

Tâm cho Sang tức mẩn men, ấy là một vị thuốc của các Lưỡng-y trứ danh. Thuốc này hiệu nên thích hợp nhất cho các trường hợp sau: Các nhà thương tại thành Paris đều dùng nó. Tiểu cầu tại Paris: DESCHIENS, y sĩ Paul-Baudry và các nhà hóa chất.

Cách Vệ sanh

của đàn bà

và chứng đau lưng

Người đàn-bà, lúc kinh nguyệt không đến thường có nước đi vàng, mỗi một hơi thở, hay rung, bất-hoải xương cốt như đau, như là buổi sớm mai khi thức dậy; có người sau khi sanh thay hay đã-dưới, vẹo-bẻ, sưng mủ dưới con mắt và hai cái ống chơn lại khi có tuổi tác thì hay ho, xói-ra nóng-nảy chổng mặt, nặng trĩu 2 ống chơn. Những người đàn-bà có mấy chứng đó thì phải cấp trị bộ phận 2 trái cột (thị huyệt) được. Bất cứ lớn tuổi, nhỏ tuổi họ đau lưng và đau mấy chứng đó là bởi nước tiểu của mình không được tinh hảo vì 2 trái cột yếu và không được mạnh giỏi.

Có thể thuốc hoàn kén là PILULE-FOSTER trị mấy chứng đó rất thần hiệu như môi, đau lưng, sưng mủ, sưng mắt cá v.v., đều trị được hết.

Thuốc này bán ở hiệu Spécialité Foster, 25 rue St-Perdoux, Paris 17. Có bán trong các nhà thuốc tây

TENTEZ LA FORTUNE

ouvrez lui votre porte

Danh số Panama được làm giàu

Đóng 15 quang trước, có phước trúng được

500.000 quang

Mua mandat gửi trước 15 quang, sau gửi mỗi tháng 20 quang trong 16 tháng thì đủ. Khi Công-ty số Panama được 15 quang trước thì sẽ gửi cho mình một cái số để cho mình làm chủ, được tới kỳ số sẽ mình dò coi số mình có trúng chẳng 50. Panama chẳng trước thì sau thế nào cũng trúng từ 500.000 quang tới 1.000 còn nhỏ hơn hết là 400 quang.

Đây là một cuộc đánh số có lợi nhiều không biết chừng đâu, đâu không được lợi, cũng không mất tiền vốn của mình.

CÁ thấy cho trúng 200 triệu quang. — Mỗi năm xổ ra 4 kỳ: 15 Février, 15 Mai, 16 Août và 15 Novembre. Mỗi lần xổ rồi, công-ty sẽ gửi cho mình một cái bản kê các số đã ra, được mình dò số mình.

AI muốn thử số phần mình, có khi gặp vận may trời phú phước bất đầu hãy mua mandat gửi trước 15 quang cho nhà:

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère 8, Marseille (France) còn sau đóng 16 tháng, mỗi tháng 20 quang, thì mình được làm chủ vĩnh viễn cái số của mình mà chờ ngày, trúng lãnh tiền.

BISCUITS QUOC-NU

Bánh này là của thợ Annam ta làm ra, ăn ngon, mỗi thềm thơ, đã lâu được, không kém gì bánh tây, mà giá rẻ hơn nhiều. Mỗi hộp chỉ có 0.68. Xin quý vị mua ăn thử thì mới biết bánh này làm rất tinh khiết và lý-uy. Mua bánh Quốc-Nữ là giúp cho thợ ta được sống yên ổn và phát triển được công-nghệ.

Có bán tại
TRUNG-CHAU LÔ-QUÂN CANTHO
và AN-HA AN-QUAN CANTHO

"Le Livre de la Terre"

Ấy là tài một quyển sách mới xuất bản tại An-Hà An-quan CANTHO. Tác giả ông Le Nestour đến đến ở Hanoi. Ông Le Nestour qua Nam kỳ ta tới 50 năm nay, trước làm quan sau An si qui đi đến về lập nghiệp tại Hòn Tre thuộc ở Hanoi.

Trong sách này ông bàn về cách trồng cây, trồng bông lập vườn cách nuôi loài súc vật, cách làm nhà cửa. Ông bàn đến vấn đề nào cũng rõ ràng làm một người rất tường trãi, rất kinh-lịch. Đọc sách ông ai ai cũng có thể thêm nhiều việc có ích, mà như là mấy nhà nông gia Annam ta lại càng nên đọc sách này.

Đất Nam-kỳ ta là đất phì địa, thế mà ngoài việc làm ruộng thì ít ai biết trồng cây giống cây trái nào, hoặc nuôi giống súc vật nào mà thân huệ lợi cho mình cũng như bên nước Pháp vậy. Ông Le Nestour tới Nam kỳ năm 1878 và chỉ nhờ lập vườn, chôn nuôi súc vật mà làm giàu to. Ta cần đọc sách này cho biết cách thế ông lập nghiệp ra thế nào.

Sách này

Có bán tại An-Hà An-quan CANTHO

TIỂU-THUYẾT

GIÁT MÔNG PHI THƯỜNG

Tác giả MAI-LANG-QUÊ

Biệt hiệu là Thiệu-Hoa

(TIẾP THEO)

Lúc này mới sáng giờ lại việc, nên cửa còn mở, và những người ra vào thăm bệnh cũng khá đông. Tôi hỏi thăm thấy gái thì họ nói quan trọng đã đến nhà phòng bệnh rồi. Nghe qua tôi biết thế bọn này, chắc nặng lắm. Nên tôi cảm ơn thầy, rồi lại đặt đờ bước mà đi thẳng vào phòng bệnh.

Đến nơi tôi gặp thầy Chuộc ngồi ngoài hàng ba mà coi hình Illustration. Chuộc nghe tôi bước vào thì lại đặt đờ dậy và cặp nách lép lửng và nói cho chú cũng tôi rằng: "Trưa thấy, có mới ốm nghỉ được một chút đây vậy xin thầy hãy đi nhẹ nhẹ và để yên cho có nghỉ-sa vài phút."

—Em đi nhà cho ai coi mà vào ở đây?

—Trưa nhà mình lớn hỏng chết, ai ăn cắp cho đảng mà thấy sợ? Hỡi thế này tôi khỏa cửa lại, bỏ nó đó. Rồi tính về đây mà sống sao rồi thì tốt hơn!

—Được, qua thầy lòng trung hậu của em ở như thế, thật què có mới cảm tình ông em làm đó. Mà từ hồi em lại đây đến giờ, em có thấy bệnh của em, được thầy truyền giấm chát nên chẳng?

—Chuộc thờ ra và đáp: "Không có, có mới nghĩ được một chút đây thôi. Thầy Chuộc giữ lời thì ông Hoàng-Yến ở trong phòng cái tiếng kêu nó rặng: Chuộc, cho quan niệm nước em! Tiếng kêu của ông rất nặng nề, làm cho tôi phải xúc động tâm tư rung rung nước-mắt mà tự hạng. Ông nếu ông Hoàng-Yến mà có mệnh một đi rồi thì tức là ta giết ông đó. Giận vì ta có mắt mà không trông, lúc ông bước vào, phải coi ta xem xét cao kỳ càng, tôi có dấu mà ra nóng nó!" Thầy Chuộc-vô rồi nước cho nâng, rồi bước ra mà nói: "Đó, có thể rồi đó, thầy hãy vào mà thêm có đi!"

Tôi nghe lời Chuộc bước vô phòng, thì thấy ông Hoàng-Yến, mặc bộ đồ trắng nằm trên giường. Tóc sẽ bờ bờ, hai mắt nhắm, môi tím-lợt, mặt mày đổi màu. Tôi tìm cốt tửng rồi, tôi quì 2 gối xuống đất, áp mặt bên trái và khấn rằng: "Nguyện hàng em đi..." Một hồi hồi tiếng ấy, mà không biết sao, trong cổ tôi có bất nhặng nhặng, còn đôi mắt thì luy tương như sỏi! Tôi nghe ông đến tiếng thì lần lần mở mắt ra và chớp mi chớp mắt, mà rằng: "Chàng ơi! Bịnh em tuy trọng mặc dầu, cơ quan lương-y kỳ trọng hai tuần rồi sẽ lành mạnh như xưa. Em phải lại cũng không ai đến coi, mà chẳng phải, rầu rầu cao thân thể hao mòn vô ích. Nhưng có một điều là em xin khuyên chàng hãy vì cầu tang hống, vì sợ áp-sơm, vì tim phổi phụ, rằng tên tâm mà uớt trư những quan nhiều hại đến tâm, như là Hối-Vấn cho được, thì... Ông ơi! Vì đau em mới thân em mà có thoát xương chôn tuyền dài, thì ông chàng đau gọi ngàn thu, cũng không phải được!" Nghe ông nói đến đây, tôi

Vấn, làm cho tôi phải thoát nhớ những lời khải của thầy Ty lúc chiều, thì lòng mừng của tôi có khôn lấp cái tâm sầu khi này, mà tôi thoát khỏi đau chôn chôn nặng nề. Nghe thầy nói rằng phải phải tôi lòng, rằng gương ngồi dậy rồi em lấy tay để xuống giường mà thôi lời khải khải rằng: "Ác-phụ ơi! Ngày nay ta mới giấm chát là hoàn thiện hữu nhân, trời đất chẳng phụ người lành cho! Một ngày kia bịnh ta thuyên rồi, thì ta nguyện sao sao công lấy cho được máu đầu người mà để tượng linh sàng, dâng tái-tế nghiêm-đường lại; lấy tóc người mà làm hương, đốt cho khói bay thấu thiên-đình, cho Ngọc-đế biết ta là đứa gái trẻ thơ cha đây!"

Nàng mới giữ lời thì cười ngất, rồi ngả ra mà hôn mà như trước. Tôi thấy thế bịnh sàng rất ngặt thì lòng rồi chừ tư vô, ruột đau từ chín khúc. Nên tôi nghe văng vẳng bên tai tôi câu: "Hồng nhan bạc mệnh, thì tôi càng sợ hãi hơn nữa! Trong trí tưởng có một đến là số mạng rất nên vẫn với

Chuộc ở lại giữ ông đợi tôi có đi đến quan lương-y. Song tôi mới vừa bước ra khỏi phòng đi đứng ít bước thì lại nghe tiếng Chuộc la hét-bà rằng: "Đó thầy ơi! Bó người ta! con quỉ đây nó..." Tôi lại đặt trở lại thì thấy có một cái bóng đen mờ mờ vừa thoát qua cửa! Tôi hỏi thầy Chuộc thì có nói rằng khi tôi mới bước ra đi thì có một "con quỉ" mình thấy dấu có chỉ cho đến đến thui hết, ở ngoài đó vô phòng, rồi lo lức nhón nhanh mà chụp nó. Hồn bất thần nó đến nó mới lên như thế! Lúc này mấy người trong nhà-thương tyn lại rất đông và nghe những lời Chuộc thuật, thì ai này cũng đều rụng mình, cái cụ già lại rồi đi tằng bết. Dạy em có một mình Chuộc ra tới ngoài đó mà lo sợ chẳng công! Chuộc thì sợ quỉ nên theo theo theo không đi. Còn tôi thì lo cho bọn Hai-Vân nó đừng kể chi đây chăng, nên công ngồi lặng thinh mà suy nghĩ.

(Sau sẽ tiếp)

